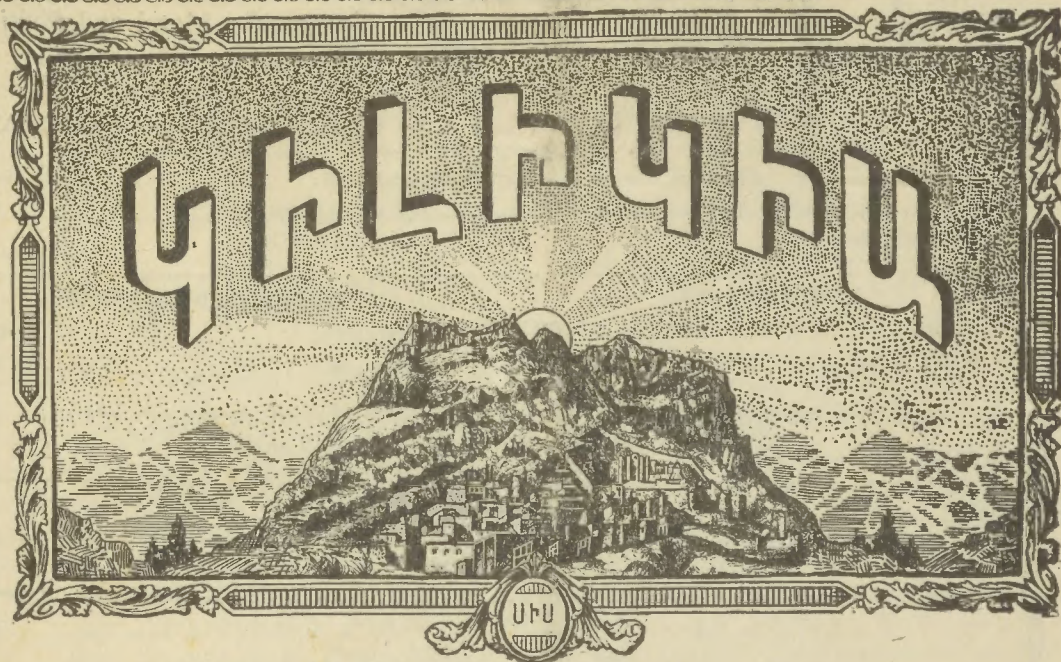

Հիւս 3

Նիւ ԵՈՐԿ, ՕԿՈՍՏՈՍ 10, 1918

Նո. 32

ՄԻՆԵՐԻՃԱԹ

ՊԵՆՏ Ի ՄԱՍՈՒՍԼԱՐ

«Կիլիկիա» Խաղաղօրէն Արտ

Պօլիգրաֆիկ Գաղար

ԽՕՃԱԼԳ ՄԵՄՈՒՐԻՑԵԹԻ

ՎԱԹԱՆԸՄԸՁ, ԳԻԼԻՍԵՄԻՁ, ՂԱԶԵԹԱՄԸՁ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՐՍԼԱՆԵԱՆԸՆ ԶԻՔՐԻՆԵ (Շիր)

ԳԸՆՏԸՐԸԳ ԳԱՓՈՒ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Weekly Periodical

“CILICIA”

Published by

HAIG PUBLISHING CO., 138 E. 26th St., New York

Կ Ի Լ Ի Կ Ի Ա

ԻԼՄԻ, ԱՌԼԱԳԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ
ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

Ճիւմաա Էրթէսի կիւնկերի նէր օլունուր

Մուհարրիւր՝ Նաւիր՝
ՍՏԵՓԱՆ Պ. ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ ԼՈՒՏԵՐ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ
ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

CILICIA

A Scientific, Moral and Political
WEEKLY PERIODICAL
Published by

HAIG PUBLISHING COMPANY

Editorial Staff: Business Manager:
S. B. JACOBIAN L. B. JACOBIAN
H. ADADOURIAN

ԱՊՕՆԷ ՊԷՏԵԼԻ

Սէնէվի\$2.00
Ալթը ալլը\$1.25

YEARLY SUBSCRIPTION

DOMESTIC\$2.00
FOREIGN\$2.50

Ապօնէ պէտէլի MONEY ORDER եւ CHECK Թարիգիլէ իրաւ օլունմալը,
CHECK իչիւն 5 սէնթ ֆաղա կէօնտէրիլէրէ

Vol. III.

August 10, 1918

No. 32

ԻՆԹԱՐ Ը ՄԱԽՍՈՒՍ

1. Ամէրիգա դաղէթալարը յայտի ճիւնէթէն ֆիլէթլէրինի իբի գաթլա-
տըլար, քեաղըտլարընը իսէ 2—3 գաթ էհվէնլէշտիրտիլէր: «Կիլիկիա» նէ'
ֆիլէթ արթըրտը, նէ' քեաղըտընը ֆէնալաշտըրտը: Ումարըզ քի, ապօնէլէրի-
միզ պունու հիսապա ալարազ, զաղէթա պէտէլինի տէրհալ եօլլամաղա հիմմէթ
էտէրլէր:

2. «Կիլիկիա»նըն սէնէսի Յունվարտան Յունվարա տըր: Շայտ պիրի
մէհպուրի օլարազ 6 ալլըզ սըփարըզ էտէրսէ, Յունվարտան վէ եախօտ Յու-
լիստէն պաշլամալը տըր: Արատա սըփարըզ էտէնլէր՝ Յունվարտան եւ Յու-
լիստէն սըփարըզ կիւնիւնէտէք կէչէն վազթ իչիւն տախի Թէէտիլէ էթմէլի տիր-
լէր:— Պու կիպի ապօնէլէրէ՝ կէչմիշ նումէրօլարտան վար իսէ կէօնտէրիլ իզ:

3. Ատրէսլէրինի Թէպտիլ էտէնլէր անիտէ պիր գարտ իլէ էսքի վէ եէնի
ատրէսլէրինի (ինկլիզէ եազարազ) պիզէ պիտիրմէլէրի արզու օլունուր:

4. Էտրէս Թէպտիլաթընտա, վէ շախսի չէքլէրտէ 5 սէնթ կէօնտէրիլմէք
կէրէք իտիլինէ տաիր միւքէրրէրէն էտիլէն իխթարաթը պաղըլար կէօրմէմիշ-
լէր կէօրիւնիլօր: Լութֆէն պու խուսուսլարա տիզգաթ օլունսուն: Ապօնէլէր
պու կիպի ուֆազ սալըլամազ շէլլէրտէ հիմմէթլի պուլունարազ պիզի խալի
ֆաղա մէսարիֆտէն գուրթարմըզ օլամաղլար:

Պիլճիւմլէ մուխապերաթ աթիտէֆի ատրէսէ կիօնտէրիլմէլի՝

HAIG PUBLISHING COMPANY

138 EAST 26TH STREET

NEW YORK. N.Y.

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

«ԿԻԼԻԿԻԱ» ԻՏԱՐԷՍԻՆԷ ԱԻՏ

«Կիլիկիա» իտարէսինճէ աթիտէքի իսպա
րաթը դարիունըմըգա թագտիմ էտէրիզ,

1. Էրմէնիճէ լիսանըն թահսիլինէ պիր մէ-
տար օլմագ, վէ գաթէն Էրմէնիճէ պիլէնէրիմիզ
իչիւն ֆազլա պիր իգնաիյէթ հասըլ էթմէք իւզ-
դէ՝ պունտան պէօլէ «Կիլիկիա»նըն 2 սահիֆէ-
սինի «ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ԹԵՐԹԵՐԷ ԲԱՂՈՒԱՅ
ՆԵՐ» սէրլէվհասըլա Միլլի խապէրլէր իլէ տօլ
տուրմաղա չալըչաճաղըզ:

Պու թէրթիպ գարիունըմըզ վէ սաիր տօսթ
լար թարաֆընտան նիճէ Հիւսն ի գապուլ պու-
լաճաղընը տինլէյիպ անլատըդտան սօնկրա, զա
զէթամըդտա միւմքին վէ ֆաիտէլի օլտըզը նիս-
պէթտէ գիչատէ Էրմէնիճէ գըթալար տէրճինէ
սայ էտէճէյիզ: Պու պապտէ տօսթլարը պէյան
ը էֆքիարա տալէթ էտէրիզ:

«Կիլիկիա»ը օգույանլար արասընտա պիր
թագըմը ասլա վէ գաթա Էրմէնիճէ պիլմէզ օլ-
տըզը մալիւմիւմիւզ օլտըզը կիպի, էվէյի պիր
թագըմընընտա պագը տէրէճէ անա լիսանըմըզ
անլար իտիքլէրինի պփլիւ իզ: Պէօլլէլէր պիգիմ
նէչը էտէճէյիմիզ Էրմէնիճէ գըթալարը Հէմ Հա-
վատիս մագսէտիլլէ Հէմ տէ լիսան էօլրէնմէք
խաթըր իչիւն տիգգաթլէ վէ միւքէրրէնէն օգու
սունլար:

«Կիլիկիա»ը օգույան գաթլար արասըն-
տա վէ ֆամիւնալարտա Էրմէնիճէյի միւքէմմէլ
սուրէթտէ պիլէնէլէր տախի պուլունտըզընը
թախմին էտէրիզ: Պու կիպիլէր «Կիլիկիա»տան
մատա պիր եա իքի վէ իճթիմալէն գիչատէ Էր-
մէնիճէ զագէթալար տախի ալըպ օգույօլլար,
քէզա ինկլիզէզ զագէթալար: Ումարըզ քի պէօյ-
լէլէր արամըզտա Էրմէնիճէնին թամիմինէ զալ-
րէթ էտէրլէր:

Ալտըզըմըզ պագը մէքթուպլարտան անլա-
շըլըյօր քի, պիր իքի եէրտէ Հաչախօս Հայլար

իլէ Թրքախօս Հայլար պէյնինտէ պիր տէրէճ
միւպահասէ վէ պագէն միւնաղաա մէչտանա Կ
լիօր: Իքի թարաֆ տախի տիգգաթ էթմէք կէ-
րէք տիրլէր, Հայախօսլար պիլմէլի տիրլէր ք
սիթէմ իլէ իշ պաշա վարմազ, Թրքախօսլա
տա Էրմէնիճէ թահսիլինէ չալըչաճալը տըրլար

Պու պապտէ թարաֆէյնտէն իֆրաթա կի
տէնլէրին մապէյնինի պուլուպ կիւմիւլլէ պի
չարէ պուլմագ իւզրէ «Կիլիկիա»նըն իքի Մու
Հարրիլլէրի տախի պիրտէն գիչատէ պէնտ
մախսուսլար եազտըլար, վէ թէքրար եազմաղ
Հազըր տըրլար: Պիզէ Հալլ օլունաճագ ասը
մէսէլլէ՝ Հէմ Թրքախօսլարըն վէ Հէմ Հայախօս
լարըն էվլատլարընա Էրմէնիճէ էօլրէթմէք մէ
սէլէսի տիր:

Պու տէֆա «Կիլիկիա»տա տէրճ օլունա
Էրմէնիճէ գըթալարտան պիրի՝ Ֆրէզնօտա նէչ
էտիլմէյէ պաշլամըչ օլան «Միսուն» նամ զա
զէթատան միւքթէպէս օլարագ, Յուլիս 4 տ
Ուօչինկթընտա Բէիս ի ճիւմհիւրիլլէթ Մր. Ուլ
սընը խասսէթէն գիյարէթ իչիւն կիթմիշ օլա
էճնէպիլլէր իչինտէ, Էրմէնիլէր թարաֆընտա
Ազգ. Միուլթիւնըն Բէիսի Պրն. Մ. Սիվազլը իլ
մատամընըն օլ գիյնէթտէ Հազըր պուլունմաղա
րընը, վէ րէիս Ուիլսընըն Էրմէնիլէր Հագըն
տա Պրն. Սիվազլըյա սէօլլէտիլի շէյլէրի Հալ
տիր:

Տիկէր պիր գըթա Պօսթոնտա նէչը օլունա
Հաֆթալըզ «Տաւրոս» նամ զագէթատան ալըն
մըչ օլարագ Գաֆգաղիյատաքի Էրմէնիլլէթլ
Հալը Հազըրը իւմիտսիզ օլմատըզընը պէյան է
մէք իւզրէ Ազգ. Պատուիրակութիւնըն րէիս
Պօղոս Նուպար փաշա թարաֆընտան չէքիմլ
պիր գըթա թէլէզրաֆ խապէրինի Հալլի տիր
«Տաւրոս»ըն Հաչիյէթէն պէյան էյլէտիյի կթ
պի՝ Պօղոս Փաշանըն պու խապէրէ էճէմմիյէ
վէրմէսի տիգգաթա շաչան տըր:

Քէզա Պօսթոնտա նէչը օլունան «Ազգ» զա
զէթատընտան ալտըզըմըզ գըթա՝ խալ էտիլմ
օլան սապըզ Բուսիա Յարը Նիքօլա Ռօմանօֆի
նիճէ գուրչունա թուլթուլմասընըն վասֆընտա

յապարէթ տիր: Իսթիպտատ երեւոյնտէն էզերմիշ պիր դավմ օլտուղըմըղ հալտէ, Յարըն պաշընա կէլէն ֆէլաքէթին թարիխէն նէ՝ պէօյիւք պիր տէրո օլտըղընը կէօսթէրմէք իսթէտիր:

Հաֆթա պէ Հաֆթա տիկէր էրմէնիճէ դա-
զէթալարտան տախի ճալիպ ի տիգգաթ դըթա-
լար նէշը էտէրէք «Կիլիկիա»յը պիր տէրէճէ
տաՀա էհալիմիգէ ֆաիտէլի դըմազ էմէլիմիգի
ուճարըղ քի միլլէթտաշարըմըղ թաՀսին վէ
թաստըղ էտէրէք պիգի ճէսարէթլէնտիրէճէլէր
վէ Հէր քէս քէնտի Հիսսէսինի իճրա էտէրէք
էրմէնիճէ լիսանըն արամըղտա թամիմի գաղի-
յէսինէ պիր շէվզ վէրիլէճէք տիր: Գուրու սէօզ
ֆաիտէ էթմէզ, պիլ ֆիլիլ դաշրէթ լաղըմ:

2. «Կիլիկիա» իտարէսինէ գարիունըմըղա
թաղաիմ էթմէք իսթէտիրիմիգ իքինճի պիր խու
սուս Մուհարրիրլէրիմիգտէն պիրինին պիլթիւն
վազթընը «Կիլիկիա»յա Հասր էթմէք իւզրէ Նիւ
Եորքա կէլիշ օլմասը տըր: Անըն կէլիշ՝ տի-
կէր մուհարրիրին վէ սաիր մուխապիրլէրիմի-
գին իշինի քէնտի իւզէրինէ ալմազ տէյիլ տիր,
խալը՝, պուճա իգթիտարը օլմասըղը հալտէ,
եինէ ըէֆիգ մուհարրիրիմիգ քեաֆի իւս սու-
պըղ քէնտի մուսվէնէթ վէ միւշարէքէթ ի Հա-
միյէթմէնտանէսինի տէվամ էտէճէք վէ մուխա-
պիրլէր էվվէլէի կիպի պէնտլէր վէ խապէրլէր
եազաճաղար:

Նիւ Եորքա նաղլ էթմիշ օլան մուհարրի-
միգին իշի՝ թաՀրիրաթտա քէնտի Հիսսէսինի
տէվամ էթմէլէ պէրապէր՝ միւքեաթէպէ վէ
Հիսսապ իշլէրինէ տախի պազմազ օլաճազ տըր
«Կիլիկիա»նըն մալիյէճէ աՀվալինէ տաիր չօզ
տէֆա հաղտըղ, պէլէի գարիունըմըղ պիր տէ-
րէճէտէ թաճիգ տէ էյլէտիր: Կէշէն Հաֆթա էս-
քի ապօնէլէրիմիգտէն պիրի մէքթուպընտա իքի
սէնէլիք դազէթա պէտէլի օլարազ տէօրթ տա-
լէրիք պիր չէք լէֆֆ էալէրէք, «վազթընտա
Պիլինիգի հօլլայըն, վէ փարա վէրմէյէնլէր ա-
լէշինտէ էօյլէ պօշ լազըրտըլար հաղմայըն»
տէմիշ իտի:

Տօսթըմըղըն տէաիյինէ կիւճէնմէտիր,
շիւնքի Հաղղը վար, պիլիմէս ուսուլը քէնտինին
պուշուրտըղը կիպի տիր: Նիշէ ապօնէլէր տախի
պիգտէն Պիլ տէլէլէօրլար: Փարա էլիմիգէ եէ-
թիշտիրի կիպի թիսիթ հօլլամազ կէրէք օլոր-
ղընը պիղ տէ պիլիյօրուզ: Ֆաղաթ Հէֆի պու
շէլլէրի էտէճէք առէմիմիգ եօզ իտի: Սէվինի-

րիգ քի շիմտի օ պապտէ սուհուլէթիմիգ օլա-
ճազ:

Քէնտի ապօնէ պէտէլլէրինի 1918 սէնէսի
իշին թէշտիրյէ էթմիշ օլանլար՝ շու պիր դաշ
Հաֆթատա քէնտի «Կիլիկիա» փաքէթլէրի իւ-
զէրինտէ Րըպըր Սթէմֆ իլէ Dec. 28, 1918 թամ-
դասընը կէօրէճէլէր: Պու տէմէք տիր քի, օլ
ապօնէլէր՝ քէնտի դազէթա պէտէլլէրինի պու
սէնէնին սօնուստէք թէշտիրյէ էթմիշ տիրլէր:
Հէր պիր ապօնէյէ այրը թիսիթ վէ Պիլ կէօն-
տէրիլէնէ գատար պալատէ մէզքիւր ուսուլ ճա-
րի օլաճազ տըր:

Ղազէթամըղ իտարէսինէ կէլէն պիր չօզ
մէքթուպընտա ճէվապ վէրմէք վազիֆէմիգ վէ
խայրը օլտըղընը տա պիլիլ իքէն, անը էտէ-
ճէք առէմիմիգ օլմասըղընտան օլ ճիշէթի տէ
քէօր թօփալ սիւրիւքլէյօր իտիք: Սէնէ իպթի-
տաընտան պէրու պիրիքմիշ 6 ալըղ մէք-
թուպընը կէօզտէն կէշիւրէքէք աղիմ մաՀուպի
լէթլէ կէօրուիւք քի, պիր դաշ մէքթուպընտա
մուլլազա ճէվապ վէրիլլէլի իքէն, պիր թարա-
ֆա աթըմըշ գալմըշ:

Պու կիպի մէքթուպ սաՀիպլէրինին աֆվը-
նը թալէպ էտէրէք, պուճտան պէօյլէ միւքիւր
ի մէրթէպէ մէքթուպընտա ճէվապ վէրիլլէճէլի-
նի վատ էտէրիգ: Պազէն Հէման իքի սէօզ իլէ
պիր իշար վէրմէք իշին «Կիլիկիա»նըն պիր քէօ
շէսինէ Մէֆթուր Պիլ ճէվապ սէրլէվալը
պիր դըթա իտիալ էտէպիլիլիլ: Շու հալտէ՝
մէքթուպընտա ճէվապ պէլէլլէնլէր օլ դը-
թայը կէօզտէն կէշիւրէպիլիլլէր:

Իքի շէյէ տախի պէօյիւք իշթիյաճըմըղ
վար, պիրի՝ Հէր շէհրտէ դազէթամըղըն էյ-
նըքըլըղըն տէրէօՀտէ էտէճէք դաթլարա, տի-
կէրի՝ դազէթանըն մատաի վէ մանէվի աՀվալ
վէ ուսուլընտա նէզարէթ էտէճէք օլան պիր միւ-
թէվլլիլլէր Հէյէթինէ: Պու պապտէ Հէր նէ թէր
թիպ եափըլապիլիլլէր իլլէրիտէ գարիունըմըղա
քիփօրթ էտէճէլիգ:

Ֆիլատէլիա շէհրինտէ խուսուսի պիր գօ-
միթէմիգ վար քի անլէր պու սէնէ «Կիլիկիա»
իշին քէնտի շէհրլէրինտէ 100 ապօնէ պուլ-
մաղըղ էմէլիլլէ շալըշօրլար: Այնի վէճէլլէ
Պօսթոնտա, Նիւ Եորքտա, Տիթրօլթտա վէ սա-
իր մաՀալլէրտէ պիրի գօմիթէմիգ օլապիլիլ:
Պօսթոնտա, Նիւ Հէյվընտա տախի խուսուսի
տօսթլար սալէսինտէ պու սէնէ իշլէրիմիգ տաՀա
մուլաֆֆազ տըր:

Քալիֆօրնիա տաքսիստները կհանգստանան մինչև օրըստ օրու, խուսուսա ծրելն ու վեցեմտեքիլերին: Քալիֆօրնիա չարապընը պիզ ինչորոգ, չամիչի տե քենտիլեր կհանգստանա յօրըստ, պարի «Կիլիկիա» թաժա- նորդ կհանգստանա:

ՊՈԼՆԵՎԻԳԻԼԵՐԻ ԳԱՐՇԸ

Բուսիստա Ձարիզմին խթիպտատընը տե- վիրիպ եկրինե էհալինին իրատեթինե մուվա- ֆըզ պիր միւթէտիլ հիւթիւմէթ թէշքիլ էթմիլ օլան Սօցեալ Բէվօլիւսիոնէրէր Բէրէնսքիլին ի տարէսի թաշթընտա պիր միւթէտէթ իճրայ ը հիւթիւմէթ էթմիլ, վէ էվրօիա իլէ Ամէրիգա Տիւվէլ ի Միւթթէֆիզէսի մէգքիւր հիւթիւմէ- թի րէսմէն թանըյըզ անընէ աիփլօմասի ալու- գայա կիրմիլ իքէն, պիլա շիւպհէ Ալմանըն տե- սիսէ վէ թէշվիգիլէ իֆրաթ սօսիալիսթէր (Պօլէվիգիլէր) ալաղա գալըզ պէրէնսքի թա- րաֆընը տեվիրէրէք քենտիլերին արգոսընա մուվաֆըզ պիր հիւթիւմէթ մէյտանա կէթիր- տիլէր:

Պոլ իֆրաթիյուն ինգըլապընը Տիւվէլ ի Միւթթէֆիզէ թանըմալ պոլ կիւնէ գատար անա դասպ վէ իղթիշաշ նազարըյլէ պաղտըլար: Վէ լաքին սալթ պիր մէնֆի փօլիթիգա թութ- մալըզ, Բուսիսը Պօլէվիգիլէն էլինտէն գուր- թարալազ հագիգի տեմօքասի իւզէրինէ միւ- էսսէս պիր ուսուլ թաշթընա կէթիւմէք իշիւն ուէ տիւշիւնիւլ իշլէմէքտէ օլտուլար: Պունտա արանըլան իլք մագսէտ Բուսիսըլ աիէր տիւր- լիւ պիր գուլմ թաղիգիլնտէն, վէ պոլ սուլ ի ի- տարէնին ուրգասընտա տուրան Ալման թէշսի- րինտէն գուրթարմազ իտի: պունուլմա պէրա- պէր շիմտիքի էվրօիա միւթաշատէսինտէ Բու- սիսըլ թէրաղիլին թէվթօն թարաֆընա պրազ մագ Միւթթէֆիգիլէրին իշլինէ կէլէմէգտի:

Բուսիսըն տաիլիլ ումուրընա խորիմտէն միւտալէլէ էթմէքտէ ասըլ կիւնիւք՝ մէմէքէթ էհալի ի ճէսիմէսինին թէմալիւլաթ վէ մէվգիի- նին պէլլիսիլիլ իտի: Մէմէքէթին Ավսթրիա յա հէմ Հուսուտ վէ թէվթօն թէշսիլինէ էն գի- յատէ միւլթէլա օլան պէօլիւք պիր գըսմը՝ եու- նի Ռաբրանիա ալըլ պիր ճիւճհիւրիլէթ թէշքի- լիլէ ալըլըլ վէ Պօլէվիգիլէր պունա րուլ ի րի- գա իւթթէրտիլէր: Ուրբանիսըն չէմալ թա-

րաֆընտա տէնիլլէր ճիւճիլինէ տիւշէն քէօշէ՝ եանի Ֆինլանտիա տաիլ չօգտան հասրէթինի չէքտիլի իսթիգլալիլէթէ նաիլ օլաճագ տէլու գանտըրըլըլ իսէ տէ, Ալմանըն «միւտալա» տան սօնկրա պիլէ օրալարաա էթիլիլ սարգըն- թըլըզ՝ օլ փաւնըն տա հիլլէտէն իպարէթ օլ- տըլընը կէօսթէրտի:

Կէլ կէօրէլիմ քի Ֆինլէր՝ Ուրբանիսըլ կի- պի թէվթօն իւնսիւրիւնէ աիտ օլմատըլարը ի- չիւն, Պրէսթ-Լիթոլսք մուհէտէսինէ մուղա- յիր օլարագ Ալման օրտուլարը վէ գըրիւլարը գարընստա էգիլմէքիլէ թէհամմիլ էտէմէ- յիպ փրօթէսթօյա պաշլատըլար: լաքին ուզուլ միւտալէթտէն պէրու Բուսիս իսթիպտատըլա տալը պունաղը չըրիւլըլ օլան ուֆագ պիր մէմ լէքէթ՝ ճէնք գուտուրըլանըլլէ գըրընընտան գան տամըլան թէվթօնիլլէ գարըլ գիյատէ պիր չէն եաիսմալըզ, քենտիլերի պունմա ու- ճուլ պիր պէհա իլէ սաթմըլ օլան գարտաշլա- րընա (Պօլէվիգիլէրէ) տողրու տիւլ պիլէմէքտէ իտիլէր:

Պիր տէ Սիպերիա թարաֆընտան Չէի- Սլօվաքլար Պօլէվիգիլէրէ գարըլ պաշ գալտըր- տըլար: Բուս օրտուրընտան գալմա Գաղաղլար՝ եէրիլ Սլօվաքլար իլէ պէրապէր եէր եէր Պօլ- չէվիգիլէրէ գարըլ ապէրի գուլվէթ իլէ տաիլ մուգալլէմէթէ պաշլատըլար: Պունլար սալթ մաշալիլ խօշնուսըլըլըլար սալըլարագ, պաս տըրըլմալարը իշիւն չալըլըլ, վէ իլք տէֆա մուլմաֆֆագիլէթ տաիլ կէօրիւլիւր կիպի օլ- տու իսէ տէ, հարէքէթ կիթաիքէ պէօլիւլիւլ նիւշալէթ Պօլէվիգիլէրէ վէ անլէրին փիրի օլան Գալըրա մուճիպ ի էնտիլէ օլաճագ պիր հալ ու հէյէթ քէսպ էլլէտի:

Բուսիսըն պէլիլ պիր գըթասը օլան Գաֆ- գաղիա վէ ճիւլարը սէթլէրինտէ տաիլ իշլէր Գաոսալին պիր չէլ ալտըլար: Թաթարլար, Աճէմլէր վէ սաիլ թիւրք Դէսլլէրի, Թէվթօն- լարա Միւթթէհիտ Օսմանըլ թիւրքլէրի թարա ֆընա թապէն մէյեալ օլարագ, օլ վասի արա- գիլի գըթալ վէ եաղմա ուհէլլէթլէրիլէ եաղըզ գալըրմագ Դէվտաընա տիւշտիլէր, վէ Պօլ- չէվիգ միւտէնիպիլիլ վէ Ալմանիլլէրիլլինի չօգտան պէլլէտիլլէրի ֆուրսաթ սալըզ եա- թաղանը գընընտան չէքմէքտէ օլտուլար, գուրտուլար ուրաընտա գաղըլ գօյունլար կիպի Կիւրճիլէր վէ էրմէնիլլէր՝ մաշգա մուհուֆաղալ ը նէֆա գալտընա տիւշտիլէր: Պիր արա գանն

շուկանու քի, էրմէնիսթան ֆաճիալարը Գաֆ-
ազիյա տախի թէքրարլանարագ, մէմլէքէթ
պիւսպիւթիւն իրանիլէր վէ Թուրանիլէր կիպի
Ալման ստրաւկարընըն էլինտէ գալաճագ:

Պօլլէվիզմին միտէսի (եախօտ վիճառանը)
պէօյլէն չօգ լօգմալար եութմուշ օլտըղը հալտէ,
Գաֆգազիյէնին խրիսթիան էհալիսի պաշը իւ-
ղէրինտէ ֆըրլանան ֆուրթուհալար անըն ույ-
գուսընը պիր վէճէլէ գաշըրմալաճագ իտի, վէ
Թրօցքի իլէ Լէնին՝ էրմէնիլէրին վէ սաիր մաղ-
տուր նէսլլէրին գան կէօլիւ իշինտէ եիւզմէք-
տէ օլան Գալգըրն աֆէրին վէ պախշիլլէրինէ
տախի նախ օլարագ, հէմ շէմտան փաքլանըպ
հէմ աշ եաղլանաճագ իտի:

Լաքին էրմէնիսթանըն, եախօտ տաշա զի-
յատէ Գաֆգազիյանըն մուհաֆազայ ը նէֆա ի-
շիւն օլան մէրտանէ միւհազէտէսինտէ քէնտինէ
խարիճտէն իշթիրաք կէօսթէրիլմէյէ պաշլատը:
«Միսուան» զազէթասընըն Նօ. 8 նուսխէսինտէ
աշըգտան աշըղա պէյան էտիլտիլի վէճէլէ Գաֆ-
գազիյէ անմնապաւտպանութիւնը իշիւն լազըմ
կէլէն ազէ՝ ինկիլթէրաւտան թէտարիք վէ իր-
սալ օլունմազտա պուլունտու: Քէնտի տաղլա-
րընա սարըրպ գալմըշ օլան էհալիյէ սիւհ վէ
էքմէք եէթիշտիր, օ կէրիսինի իճրա էտէր: Հա-
քէզա սալըտա ազ օլան էրմէնիլէր վէ Կիւրճի-
լէր՝ էթրաֆլարընը ալմըշ օլան վահշի թաթար
լարա գարշը մէրտանէ ճէնքլէշմէքտէ տիրլէր:

Պու վազընըն Պօլլէվիզմէրէ ալազասը չու-
տըր քի, պու քէօշտէն տախի քէնտի փլանլա-
րընը ալթ իւսթ էտէճէք պիր գուվլէթ հազըր-
լանըյօր: Եարըն եա օլ պիր կիւն Միւթթէֆիդ-
լէրին Մէսօփօթամիա վէ Պաղեստին օրտուլարը
եօգարըյա տօղրու իլէրլէյիպ, էրմէնիսթան վէ
Գաֆգազիյալը Աճէմիսթան վէ Թիւրքիստանը
տախի թէէսիրլէրի թահթընա կէշիրէրէք օլ պէ
եապանլարը Տէմօքրասի կիւլիսթանընա թահ-
վիլ էտէճէքլէր, վէ պէօյլէնէ փէյզամպէրլիք-
լէրին իմա էյլէտիյի մէսուտ էյամ օրալարտա
տախի հիւքմ սիւրէճէք տիր:

Պօլլէվիզմէրէ գարշը օլան խարիճի աշվա-
լը պէօյլէնէ վասֆ էթտիքտէն սօնկրա, տախի-
լի աշվալա կէլինտիքտէ մէսէլէյի տիկէրինտէն
տաշա փարլազ վէ տաշա իւմիտլի կէօրմէտի-
յիմիդի տախի աշըգճա պէյան էտէրիզ: Պօլլէ-
վիզմին իֆրաթ վէ խիլաֆ ը ատլ ու հազգանի-
յէթ մէպտէ վէ մէսլէքլէրինի հէր սըրասը տիւշ
տիւքմէ թագպիւհ վէ թալիպ էթմէքտէն սագըն

մատը: Պուրատա թէքրար էտէրիզ քի, էսասէն
հուգուզ ը նասա թէվաֆուզ էթմէյէն, մէվճու-
տիյէթի իշիւն սախթէ վէ միւհլիք մէսլէքլէրէ
իրթիքեապ էտէն, խախնանէ, խօտփէրէսթանէ
հէր պիր թէրթիպ երզըլաճագ, վէ երզըլմալը
տըր:

Մէսրուր ըզ տէմէյէ քի, սապր իլէ պէք-
լէյիպ միւնասիպ վազթը կէլտիյինտէ իշէ գը-
լամ էտէն Միւթթէֆիդլէր Պօլլէվիզմին մէզա-
լիմինտէն Բուսիայը գուրթարմագ իշիւն շիմտի
հազըր տըրլար: Ճափոնըն միւտախէլէսինտէն
գուհուրը մէլհուզ օլան կիւճիլիքլէր շիմտի քեա-
միլէն գալգըշ օլարագ, Միւթթէֆիդլէր ատըմ
ալմաղա պաշլատըլար:

ԽՕՃԱԼԸԳ ՄԷՄՈՒՐԻՅԷԹԻ

Ա.

Պունտան 22—23 սէնէ գատար ագտէմ,
«Վաիզլիք Մէմուրիյէթի» սէրլէվհասըլէ
Թիւրքմէ լիսանընտա օլան «Աւետարեք» զազէ-
թասընտա ուզուն պիր պէնտ եազմըշ օլուպ՝
օլ պէնտի միւհլիֆ էֆէնտիյէ իրսալ էտէր ի-
քէն, միւհալիլէյէն եազաղըլմ պիր մէքթուպ-
տա, մուսախարէն «Պօճալըք Մէմուրիյէթի»
իւզէրինէ ախէր պիր պէնտ եազաճաղըլմ վատ
էլլէմիշ իտիմ: Պու մատտէ հազգընտա պիւ միւ-
թալէա հազըրլանանա գատար «Աւետարեք» մէյ
տան ը ինթիշարտան տուր օլուպ՝ եէրինէ «Բահ-
նիւմա» կէշտի: «Աւետարեք» է օլան վատըմը
«Բահնիւմա»յա էտա էթմէք սըրասընտա, մու-
հաքէպէ արայա կիրտի: Պու ուզուն միւտտէթ
գարֆընտա պիր չօգ խօճալար իլէ կէօրիւշիւպ՝
մէքքիւր մատտէ ֆիքրտէ օլարագ՝ Ամէրիգա-
տա խալլի մէքթէպլէր զիյարէթ էյլէտիլիմտէն
մին զայրի հատտին աթիտէքի պէնտի գալէմէ
ալմաղա ճէսարէթ էյլէմիշիմ տիր: Իմտի պու
պէնտին «Կիլիկիա»տա նէշրիլէ, օլ էսքի պօր-

(Մուհարրիք էֆէնտի հէր նէ գատար պու
պէնտինի խուսուսի օլարագ մուսալիմէրէ խի-
թալէն գալէմէ ալմըշ իսէ տէ, անըն վալիտէյ-
նէ տախի փէք միւթապըք կէլէճէլինի պիլտիլի-
միգտէն «Կիլիկիա»տա նէշրիլի միւնասիպ սալ-
տըք.)

ԿԻԼԻԿԻԱ

ծու գափաթմադ սէվտասընտա իմ: Ասլէն, պու պէնտ՝ Թիւրքիատա օլան խօճալար իչիւն թահ-րիր օլունտըղընտան, գարիյուն և քերամտան պու պէնտի գրաաթ էտէր իքէն, պիլխայալ Թիւրքիայա ալփէթ էթմէլէրինի ըէճա էտէրիմ:

Էհալի խօճալարա եալընըղ խօճա — էօյրէ-տիճի — իշի իլէ միւթթասըֆ մէմուրլար հա-լինտէ նազար գըլար իսէ տէ, խօճալար՝ մէք-թէպլէրտէ էհալինին զաննընտան տահա զիչա-տէ խըտմէթլէր իճրասընտա պուլունըրլար եա տա պուլունմադ կէրէք տիրլէր:

Օլ խըտմէթլէրտէն պազըսընը գիքը էլլէ-տիքտէն սօնկըրա, ասըլ խօճալըդ հագգընտա կէ-նիչճէ պահս էտէճէյիմ:

1. Հէքիմ:— Պունու տէմէլէ, հէր պիր խօճանըն շէհատէթնամէլի հէքիմ օլմասընը, տէմէք իսթէմէյօրունմ, ֆապաթ օ՝ շաչիրտլէ-րին սըհէթինէ թէալլիւդ էտէն մէսէլէլէրտէ, հիչ տէյիլ ումուճի սուրէթտէ միւթէալլէմ օլ-մադ կէրէք տիր: խօճալար շաչիրտլէրին ֆիք-րի գապիլիլէթլէրինին տէրէճէսինի թահթ և միւթալէայա ալարադ անլէրի տալանմադա-ճազլարը տէրս (task) ալթընա գօյմամալը տըր-լար: Եինէ, խօճալար, հարաքէթ ի պէտէնի-յէնին, հէմ սըհէթէ էլ վէրիշի վէ հէմ ֆիքը իւզէրինէ էյի թէէսիրի օլտուղընը պիլիպ՝ շա-չիրտլէրի թաթիլ վազթընտա, մէքթէպ օտա-սընտա պրագմամալը վէ տահա զիչատէ աչըդ հավատա օնայըպ՝ սըչըրամալարընը թալիմ վէ թավսիլէ էթմէլի տիրլէր: խօճալար մէքթէպ օ-տասընըն հավասընը միւնասիպ ուսուլ իլէ թէ-միդ սաղլամաղը պիլմէլի տիրլէր: խօճալար շա-չիրտլէրին զայրի սըհէթտէ պուլունտուղլա-րընը թէչիսէտէր հալտէ օլմալը տըրլար: Կէօզ գալադ ճիհէթիլէ վէ սաիր գուհուրա կէլէն խասթալըղլարտա խօճա տէրհալ մէսէլէլի ան-լալըպ՝ վալիտէյնէ խապէր վէրմէլի վէ թէտա-վիսի իչիւն անլէրի իգնա էյլէմէլի տիր: խօճա-լար շաչիրտլէրին քէնտի քիւրսիլէրինտէ, միւ-նասիպ վաղիյէթտէ օթուրմալարընա վէ մէչգ էտէր իքէն, Ըչըղըն սօլ թարաֆընտան կէլմէսի-նէ տիգգաթ էթմէլի տիրլէր: Պունտան պաչգա շաչիրտլէր մէքթէպտէն տիչարտա եա իչէրտէ օլտուղըրը գէման, շախսի թէմիղիյէ վէ գա-վաիտ ի սըհէթէյէ տիգգաթ էթմէլէրի պապըն տա խօճալար թարաֆընտան նաթիհաթ օլունմա-լը տըրլար:

2. Տօսթ:— խօճալար շաչիրտլէր իլէ միւմ-

քին ի մէրթէպէ տօսթ օլմալը տըրլար: Պու թա-րաֆէյն իչիւն տէ մէնֆաաթը միւճիպ օլուր: խօճա հէր նէ տէրէճէ տէ միւթէալլէմ օլա պի-լէ, շաչիրտլէր իլէ տօսթլուդ էտէրէք, չօզ շէյ էօյրէնէպիլիլ, հէմ շաչիրտլէր խօճայը սէվէր-լէր իսէ, տէրսլէրինի տահա էլի հազըրլարլար: խօճատան գօրգմադ շաչիրտին ֆիքըրինի ֆէլճ (paralysis) էտէն պիր շէյ տիր, սէվմէք իսէ շա-չիրտին ֆիքըրի գապիլիլէթլէրինէ պէշաշէթ վէ-րիր:

3. Նաղիր:— Մէքթէպլէրտէ մագուլ նիգամ վէ գաիտէ օլմադ կէրէք տիր, վէ պու նիգամ ու գաիտէյէ շաչիրտլէրին իթաաթ էթմէլէրի խօճա թարաֆընտան թալէպ օլունմալը տըր: Պու ի-թաաթ անլէրին մէքթէպի պիթիրտիքտէն սօնկ-րա նէ՞ կիպի թէպաա (citizen) օլաճաղլարընը թալին էտէր:

4. Գատը:— Շաչիրտլէր արասընտա կեալ-տա պիր գուհուրա կէլէն միւնազաա դարար գը-լընմադ իչիւն խօճա հուգուրընա կէթիրիլիր: խօճա պիլա ըիչա վէ պիթարաֆանէ պու տա-վայը ըույէթ էտիպ՝ անա կէօրէ գարարա կէլ-մէլի տիր: Մէքթէպ պու մանատա պիր հիւքիւ-մէթ տիր, վէ մէքթէպտէ գուհուրա կէլէն միւ-նազաալար հագիգի պիր հիւքիւմէթ գաիտէլէ-րինէ կէօրէ ըույէթ օլունմալը տըր: Հիմտէ պու տավատա հագգսըղ օլան թէքտիր օլունմալը տըր: Թէքտիր պէնճէ տէյնէք իլէ տէյիլ, իլլա գապահաթլը օլտն շաչիրտին ֆիքըրինէ միւրէ-ճաաթ իլէ, օլ գապահաթըն գապիլ օլտուղը-նա տաիր շաչիրտին ֆիքըրինտէ քէտէր հուսուլա կէթիրմէք վէ շաչիրտի օլ նէվ գապահաթը պիր տահա իլլէմէմէք իչիւն գարարա կէթիրմէքլէ օլմալը տըր: Մէքթէպին նիգամաթընա մուղա-յիր հարէքէթ էտէն շաչիրտան ալնի վէճլէ թէէտիպ օլունմալը տըրլար: Իտէալ խօճա տէյ-նէք գուլլանմամալը տըր, իսթիսանէն տէյնէյէ միւսատէ օլունապիլիր:

5. Նումունէ:— Իսթէր իսթէմէզ շաչիրտ-լէր քէնտի խօճալարընա էն եիւքսէք նումունէ հալինտէ պազարլար: Ագլի, ախլադի վէ տինի խուսուլարտա վէ աթվար ու հարէքեաթտա, խօճալար շաչիրտլէր թարաֆընտան միւթէհայ-յիր գըլընըրլար: Իմտի խօճալարըն պու խու-սուլարտա էն ալա տէրէճէտէն ուրյէթ ի հա-միտէլէ վէ ախլադ և ճէմիլէլէ մալիք օլմալարը լազըմէտէն տիր: Պու խօճալըղըն էն մէսուլի-յէթլի գըսմը տըր:

6. **Ոճալըգ:**— Ոճալըգտա իւշ էօնսիւր վար տըր (1) էօյրէթմէք, (2) Շայիրտին էօյրէնտիլինի տիշարը չըգարմադ (express), (3) Շայիրտին Փիքրինի տօղրու տիւշիւնմէյէ թալիւ էթմէք:

Շայիրտ էյի էօյրէտիլէմէք օլուր իսէ, էօյրէնտիլինիտէ ումուճէն էյի իֆատէ էտէր: Պու իւք խուսուսա, աթիտէ իֆատէ օլունաճաղընա կէօրէ, շայիրտին պիւթիւն մէքթէպ էօճրիւնտէ տիգզաթ օլունաճաղ օլուր իսէ, տօղրու, պէրրադ վէ մանթըգի տիւշիւնմէքիւք թապիլի սուրէթտէ Հուսուլա կէլիւր: Իմտի պու պաշսըն պապիսինին պէօյիւք գըսմը, իւք խուսուս, եանի էօյրէթմէք իւգէրինէ օլաճաղ տըր:

Ոճալըգըն սըֆէթ ի մախսուսէսի էօյրէթմէք տիւր: Մէքթէպլէրտէ էօյրէտիլէ կէլէն մատտէլէրի մէքթէպ ի իպթիտաիլէտէն պէտ իլէ գօլէճ տաիւրէսինտէ խիթամա կէթիւրէճէյիլ:

1. **Եաղըլարը** էօյրէթմէք: Հէր նէ գատար, չիմտի, եաղըլար մէքթէպ ի սիւպեանտա (kindergarten) էօյրէտիլիյօր իսէ տէ, պէն մէքթէպ ի սիւպեան ուսուլընա գարչը օլտուղըմ իւշիւն, եաղըլարըն էօյրէտիլմէսինի մէքթէպ ի իպթիտաիլէտէ թէրք էթմէք իսթէտիւմ: Մէքթէպ ի սիւպեանա գարչը զլտուղըմէն սէպէպի, չօճուղըլարըն իւր իլէ եէտի սինն արասընտա, վիճուտմէ վէ խուսուսա պէյնմէ փէք չափուղ սուրէթտէ պէօյիւմէքտէ օլտուղըլարը վէ Հէր գանղը թաղեիլ նէ՞ գատար տա խաֆիֆ վէ լաթիֆ օլտա չօճուղըլարըն օլ ճիւլէթլէրմէ պէօյիւմէլէրինէ մանի օլապիլմէսի տիւր: Չօճուղըլար եէտի սիննինէ գատար վիճուտմա վէ Փիքրմէքեամիլէն Հիւրը պրաղըլմալը տըրլար: Պու պէնիւ շախսի էֆեարըմ օլուպ՝ պէլքի Ամէրիգատա էրմէնի չօճուղըլարըն 4 վէ 7 սիննլէր առասընտա կիւնտէ 2—3 սաաթ մէքթէպ ի սիւպեանա կիթմէլէրի միւթէֆէրրիգ սուրէթտէ գարարը միւճիւլ օլմալըպ լիսանճա վէ սաիւրէճէ մէնֆաաթը պատի օլտուն:

Եաղըլարը էօյրէթմէք իւշիւն իքի ուսուլ թաղտիւմ օլունապիլիւր, պիւրի, իրի եաղըլը պըլաքլար (bloeks), պու ուսուլ Ամէրիգա վէ միւթէմէտտին տիյարլարտա իսթիմալ օլունաճաղտա տըր: Պու էն սաֆի ուսուլ տըր: պու եօլ իլէ չօճուղըլար Հէմ օյնարլար Հէմ տէ աղ վաղըթ գարֆընտա պիւթիւն եաղըլարը էօյրէնիլէր: Տիկէրի, Հէր շայիրտին իւգէրինէ, շայիրտին իսմինին իւք եաղըսընը իրի եաղըլը մարքա Հա-

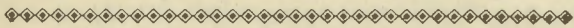
լինտէ սաարադ: Մէսէլա, պիւր շայիրտին իսմի Արշակ իսէ, իւգէրինէ Ա. ա. տիկէր պիւր շայիրտին իւգէրինէ իսմի Բէնիամին իսէ Բ. Բ. Գ. Գ. վէ զայրիւհա եաղըլը մարքալար սաարադ: Պու ուսուլ չօճուղըլար Հէմ էյլէնմէ սէպէպի Հէմ տէ այնի վաղըթտա մալիւմաթ մէնպար օլուր: Շայիրտէ իւգէրինտէ մարքա սաղըլ չօճուղըն իսմի իլէ, օլ մարքա իւգէրինտէքի եաղընըն ալազասը օլտուղը գօլալմա կէօսթէրիլէպիլիւր: Շէօյլէ քի շայիրտ Արշակը կէօրսէ, այրը՝ վէ այրը կէօրսէ, Արշակը տէրխաթը էտէր: Պէօյլէճէ շայիրտտէ իւլֆէթ ի թասալվուրիլէ (association of ideas) Փաալիլէթ քէսպ էտէր: Իւլֆէթ ի թասալվուրիլէ՝ գուվվէ ի Հաֆըղէնին էն մուհիմմ էօնսիւրլէրինտէն պիւրի օլուպ՝ չօճուղըլուգտա պու սուրէթլէ մէյտանը Հարէքէթէ վաղ օլունապիլիւր:

Չօճուղըլար եաղըլարը պու ուսուլտա էօյրէնիւր իքէն, եաղմաղը տախի էօյրէնէպիլիւրլէր: Եաղմաղա պաշլամադ իւշիւն մուալլէն պիւր վաղըթ եօգ տըր: Չանն էտէրիւմ, շայիրտլէրէ իւք տէֆա գալըպ եաղըլարընը եաղմաղը էօյրէթմէք տաՀա էյի պիւր ուսուլ տըր: Պունուն սօնկրա էլ եաղըսընը էօյրէտիւր իքէն, գալըպ եաղըսընը թէպտիլ ի ճիւլի օլտուղընը շայիրտէ կէօսթէրմէք անա պէօյիւք գանաաթ պախշ էտէր: Վաղըթ սըրասընճա (chronologically) էլ եաղըսըն էվէլ կէլիւր: Գալըպ եաղըլարընը եաղմաղը էօյրէթմէք՝ էլ եաղըսընը էօյրէթմէքտէն պիւր տէրէճէյէ գատար տաՀա գօլալ տըր: Ձիրա էրմէնիճէ գալըպ եաղըլարընըն սայթի քեաֆֆէսի, ուղուն ամուտի խաթթ (.), գըսսա ամուտի խաթթ (.), ուղուն ուֆուգի խաթթ (—), գըսսա ուֆուգի խաթթ (—) վէ պաղը խուլթուլթը միւնՀնիլէրտէն (.) իպարէթ տիւր: Պու խաթթլարը չըղմաղը էօյրէթ, վէ պու խաթթլարըն պիւթիւն գալըպ եաղըլարընտան ալընտըղըն անլաթ: Սօնկրա եաղըլարտան Հէր պիւրինի՝ պու խաթթլարտան լաղըմ օլանլարը եէքտիկէրի եանընա կէթիւրմէլէ եաղ: Մէսէլա, այր՝ իւշ գըսսա ամուտի (ա) վէ պիւր ուղուն ուֆուգի — խաթթլարտան իպարէթ տիւր ա: Բէն՝ Բ, պիւր ուղուն ամուտի խաթթըն (1) պաշընա պիւր գըսսա ուֆուգի խաթթ (—) պիւրլէճիւր (1), պաշգա գըսսա ամուտի խաթթ (.), գըսսա ուֆուգի խաթթըն ալթընա պիւրլէճիւր (ր), պունա իւլավէ էյլէ, ուղուն խաթթը ամուտինին եարըսընտան պիւր աղ եօգարտան պաշլալարադ՝ պիւր

զըստս ուժգուգի խաթթ, բ, պուռ օլուր բէն՝ վէ պէօյէճէ հէր եաղըլը ալ տէվամ էյլէ, պիր ազ աղըր վէ օսանճը կէօրիւնիւր իսէ տէ, քիւչիւք ֆիքրէրէ պու թարիզ գալըպ եաղըսընըն նա-
սըլ մէյտանա կէլտիյիւնի հէմ կէօսթէրիւր, հէմ չօճուգլար էօյրէնտիքլէրի շէյլէրին նէտէն ի-
պարէթ օլտուղընը անլարլար:

(ՏՐ.) ՅՈՎՀ. Մ. ՏՈՒՏԱԳԵԱՆ

Շիքալօ, Իլլ.

ՎԱԹԱՆԸՄԸԶ, ՔԻԼԻՍԷՄԻԶ

ՂԱԶԷԹԱՄԸԶ

ՎԱԹԱՆԸՄԸԶ ԿԻԼԻԿԻԱ

Պէշ Էիւզ սէնէտէն պէրու շէմսի զուրուպ էտիպ, պու կիւնէ գատար վաճշէթ վէ տէշէթ իշինտէ մէթրուգ վէ մէյյուս գալան թաթը վա թան, ա՛հ, գաչլարճա տէֆա գալիմ գատտար-
լար էլի իլէ էվլատլարըն գըլըճլարա եէմ օլուպ ճատտէլէրինի քէնտի գանլարը իլէ պօյատը-
լար, նէ՞րէտէ տիր ճէննէթ միսլի շէն վէ մա-
մուր խանէլէրին ճիւմէսի եազըլըպ եըզըլարազ խարէպէլէր վէ պալգուշլար մէքեանը օլտուլար, նէ՞րէտէ տիր հալ ու աճվալարը իլէ մէշղուլ պուլունուպ ինսանիյէթ գիրվէլէրինէ տօղըու ի-
րի իրի ատըմլար ալան նէճիպ ճէնապլար, ան-
լէր բէզալէթին հէր նէվինէ կիրիֆթար էտի-
լէրէք շէօլլէրտէ սէրիլիպ, գուրթլարա թաամ օլտուլար, ահ պու նէ պէտպաթ պիր էօմիւր անլէրաէն չօզլարընա մէզարըն սօղուգ գու-
ճաղը պիլէ նասիպ օլմատը, հանի սէնտէ ֆէնէր գուլէսի կիպի գալէմ վէ քէլամլարը իլէ ճէհա-
լէթին պէլինէ պալթա վուրան միւթէալլէմ գաթլար, անլէրի չըրաղ կիպի պիր անտէ սէօ-
վիւտիւրտիւլէր, ահ նէ գատար չօզ մատուլար քէնտի վալիտէլէրինտէն աչըր թուշիւպ,

Գուզուլար մէլէմէսի,
Անալար ֆիղան սէսի,
Ասիւմանէտէք չըզտը,
Ճիղանլար ինիլթիսի:

Ճէրեատը իլէ տաղ վէ տէրէլէր եանգօ վէրտի-
լէր. նէ՞ չօզ իխթիյար վէ իխթիյարէլէր հէմ
մազուրլար եօլճուլըգտա թագաթտան գաթ վէ

աճըգտան պայղըն պիր հալտէ իքէն գալիմլէր
թարաֆընտան իւզէրլէրինէ էնէն գամշը վէ սիւն
կիւլէր անլէրի էճէլէ գուրպան էթտիլէր պու
նէ տէշէթլի վազաալար վէ տայանըմազ հալ-
լէր. նէ՞րէտէ գալտը միլլէթիմիզին մէլէք սի-
մալը փաքիզէ պագիրէլէրի վէ կէնճ գատընլարը
անլէր էվլէթ անլէր պիր թագըմ վաճշիլէրին
փէնշէսիտէ էսիրէ տիրլէր,

Ղայուր մէվլա դաֆուր մէվլա,
Նազարըն իհսան էյլէ պու հալա:

Իմտի էյ նէճիպ վաթան իման վէ իւմիտին-
տէ սապիթ օլ գիրա «աղլաշըշ պիր կէճէ օլուպ,
սապահլալըն մէսէրէթ կէլէճէք տիր» իշթէ
խէլաս գափուլարըն կիւն պէ կիւն աչըմազտա
վէ զուրուպ էտէն շէմսիին շաֆաղը սէօքմէք-
տէ տիր. էվլէթ պու կիւն Ամէրիգա վէ Ինիլի-
թէրրանըն քէնտի գըլըճլարընը շէքմէլէրի իս-
թիպտատէ մէզար աչըպ անըն պիր տաճա տիւն-
եալա թէհտիտ էթմէմէսի իշիւն տէրինճէ կէօմ-
մէք տիր, վէ անլէրին դալէպէսինէ հիշ շիւպ-
հէ իսթէմէզ գիրա Գիթապ ը Մուգտտտէս «Նէ
միւպարէք տիր գալպի փազ օլանլար գիրա ան-
լէր Ալլաշը կէօրէճէլէր տիր» պուլուրմուշ
տըր. չիւնքի պու գաթլար գարա թօփրազ իշիւն
տէյիլ գարա եիւրէք իշիւն գըլըճ շէքմիշ տիր-
լէր՝ ճէնապ ը հազգ հագիգաթ վէ սէլամէթ
իշիւն սայ էտէնլէրէ համի վէ հատի տիր, խա-
լիզի էքպէր մուվաֆֆազ վէ միւլէսսէր էյլէ-
սին. Ամին սիւմմէ Ամին:

Իմտի էյ վաթանտաշլար խուսուսա կէնճ
տօսթլար պիզ պու տիյարըն պիր չօզ պէրէքէթ
լէրինի կէօնէնմէքտէ իքէն անտէ օլան նէճիպ վէ
իւսթիւն ինսան փիւրվէրլիլի վէ հիւնէրի մաքի-
ֆէթլէրինիտէ պէրապէր էօրէնէլիմ, էկէր պու
ֆուրսաթտան իսթիֆատէ էթմէյիպ տէ էօմիւր
վէ հայաթըմընը նէֆսէ վէ ալալազսըզըղա
սարֆ էտէր իսէք վաթանը պիւնա էթմէք իշիւն
տէյիլ իլլա քէնտիմիզէ մէզար աչմազ իշիւն եա-
շամըշը տէմէք օլուր, գիրա չիւրիւք վիւճուտ
իլէ խարապ վաթան մամշըր օլմազ, գուվլէթլի
ազըլ գուվլէթլի վիւճուտտէ օլուր, սէմիզ մէշ-
վէ թէմիզ աղաճտա օլուր:

Ահ աչըլա եազ գափուլար,
Պիր էրիսէ գարլար պուզլար,
Պիր կէլսէլէր շու պիւլպիւլլէր
Կիւլ տալընտա իր էօթսէլէր,
Գալգսամ կիթսէմ Կիլիկիամա,

ամի վէ գուզվէթի եօզ տըր, պու Յուլիս ալըն
պիրէր տալէր տաճա վէրէրէք կէլէճէք եէ-
սէնէնէն Հազըրըզ կէօրմէյէ պաշլալալըմ վէ
իլ Թըքախօսլար անը պիղիմ իլէ պէրապէր
աշատալըմ, պիղ կէչէր իսէք էվլատարըմըզ
ա վաթանա կէօչէր իսէ սօնկրասընը տա սօնա
ալան տիւշիւնսիւն:

էյէր եարտըմտա իհմալ պուլունուր վէ դա-
թթատա թապտան տուր օլուր իսէ, Հալախօս-
ալըն եանընտա էփէյի մահճուպ օլուրուզ, զի-
սօն պին գատար Թըքախօսլարըն պիր դազէ-
ա սազլալամամալարը պիղէ ապէս տիր: Պու
տարէնին պիղէ իբինճի պիր խըտմէթի անըն
իւճուտէ կէթիրտիյի Սալնամէ տիր: Պէլքի
անը պիր տէֆատա օգուլուպ պիթիրէրէք գըլ-
թիինի թագտիր էթմէյէնէր պուլունուր՝ տի-
աղը թատ ալմալանլարա տէյէճէք եօզ տըր,
էլիր էօլէ վազըթլար քի անըն պիր թափսիյէ-
ի առէմի էօլիւմտէն գուրթարըր. «էօզ իլէ
իլալ փիշմէզ, կէչ սօպանըն պաշընա պօյու-
ու կէօր՝ եա թէնճէրէնին տիպինի ալտըրըր-
ըն, գօզուսու սէնի տէվիրիր, եա թուզունու
գ աթարսըն աղզընը գափըրըր:

ԱԻԵՏԻՍ Խ. ՃԱՆՊԱՋԵԱՆ

Վօլթիւմ, Մէս.

ԱՐԱՊԵՏ ԱՐՍԼԱՆԵԱՆԸՆ ԶԻՔՐԻՆԷ

Իլմին էօմրիւ եաշարտըն սէն,
Բուլլէ մէմլու ճօշարտըն սէն,
Ինճիլի վազ էթմէք իշիւն,
էր թարաֆա գօշարտըն սէն:

Տիհանըն աշարտըն սէն,
Հազիգաթլար սաշարտըն սէն.
Հէր նէվ Ֆէսատ կիւնահ շէրտէն,
Սազընըրտըն գաշարտըն սէն:

Հազգ թարիգտէ եիւրիւրտիւն սէն,
Բապպ գօրգուսու պիլիրտիւն սէն,
Նէրտէ ճահիլ կէօրիւրտիւն սէն,
Նասիհաթլար վէրիւրտիւն սէն:

Ալթուն ազէ սէվմէզտիւն սէն,
Ձէնկինիլէ էվմէզտիւն սէն,

Հարամ Հիլլէ էօմրիւնտէ սէն,
Եափմամըշտըն պիլմէզտիւն սէն:

Սուլհու սէվէն Ֆէրու իտին սէն,
Ալիճէնապ մէրու իտին սէն,
Սանա քէմլիք էտէնէ սէն,
Տաիմ էյլիք էտէրտիւն սէն:

Յիսուս աշգը ուղուրունա,
Տուրմալարազ չալըշտըն սէն, ծ
Մէլալիլէր ճիւճուրունա,
Համուրար օլունը գափուշտըն սէն:

Մէրազ իլէն օլտուն խասթա,
էօլիւպ ալլէն գօշտուն եաստա,
Պէս թէսէլի օլտուն անլէր,
Փէտէր Օղուլ Բուլ իւլ Գուսատա:

ՄՈՒՇՈՒ Մ. ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Ֆիլատիլփիա

ԳԸՆՏԸՐԸԳ ԳԱՓՈՒ

ՊԱՊ 19ՏԱՆ ՏԷՎԱՄ

ՄԱԽՅԻ ՄԻԻԱԹԷՄԻ

Պու սուալա ճէվապէն Անիթա պիր շէյ տէ-
մէյէ Ֆուրսաթը օլմազտան Պլէյն, «Միս Լօթըն
փէտէրինին իֆլասիյաթինի տուշտուղը կիւն,
Հէմիլթըն Միս Լօթընըն եանընա կիտէր իքէն,
անըն էօմրիւնէ գաստ էտիպ, սօնկրատան տա
իքի տէֆա անը թէլէֆ էթմէյէ չալըշան քիմսէ-
լէր անը գաշըրտըլար» տէտի:

«Բէյմըն Հէմիլթընը մէյտանտան գալտըր-
մազ իշիւն պիր խիյանէթ մի վար: Հէմիլթըն
նամուսը ելրինտէ պիր կէնճ տիր:»

«Էվլէթ, Հէմիլթընըն էօմրիւնէ գաստ էտէն
խալիլէր վար, զիրա մէրգուլ մէտէտաիլ վէ
պիշտէ պիր գըզը պիր թագըմ խապիսլէրին
գուրմուշ իտիլէրի տուգագտան գուրթարմազ
իշիւն էլինտէն կէլէն Հէր շէյի էթմէյէ Հազըր
իտի:»

«Մը. Պլէյն, սէօզլէրին մուամմա նէվին-
տէն շէյլէր տիր» տէտի Մէլօ գաշարընը գըր-
թըշտըրարազ:

«Մը. Մէլօ, մուամմա թէզ Հալլ օլունա-
պիլիր: Միս Լօթընըն փէտէր վէ մուհաֆըզընը

մէյտանտան գալորտըլար: Անրն գաթիլէրի միւթէվէֆֆանրն գըզընը տա էլէրինէ կէշիւմէք իսթէտիլէր իսէ տէ, մէրգուճէ իլէ անլէրին խիւ- չանէթքեար ամէլլէրի արասընտոտ տուրան պիր թէք մանի եանի Մր. Հէմիլթընը պուլտուլար: Օլ էճլտէն մուվազգաթէն Մր. Հէմիլթընը տա մէյտանտան գալորտըլար: Ֆիքըրիմ անլաշըլ- տը՞ մը:»

«Տէտիլին միւմքինսիւղ տիր: Պու գէվալլը չօճուղըն պաշընա քի՞մ պիր պէլա կէթիւմէք իսթէք: Պուտան մատա պէն վէ ըէֆիւլէրիմ մէրգուճէյէ պապա մազամընտա տէյի՞լ միլիդ:»

«Շիւպէսիւղ պիլիւրոնքի, մէրգուճէյին սախթէ մուհաֆըզլարընտան պիրի գաթէն իս- թիֆա էթմիշ տիր:»

«Օրթաղըմ Մր. Բազըմօրըն տիւն ազշամ վէֆաթընը տէմէք իսթէյօրսըն: Փէք էսէֆէն- կիւղ պիր հալ: Միւ Լօթընը թէսլիյէ էթմէք ի- չիւն տիր պուրայա կէլիշիմ:»

«Մր. Մէլօ, տէտիլին կիւղի գազա էսէ- ֆէնկիւղ պիր հալ իսի: Պիր թիւֆէնկ փաթէմէք ճէսարէթ իսթէք, վէ լաքին պիր գատէհ րազը իչինէ ֆիլան պիր էճգալը տէօքմէք տէ ազ ճէ- սարէթ իսթէմէք:»

«Մր. Պէյն, էյէր եարէնլիք էթմէք իսթէ- յօրսան, պու սըրա եարէնլիք սըրասը տէյիլ: Կէչէն կիւն Միւ Լօթըն սէնի չաղըրըպ Մր. Հէ- միլթընը արաթուրըմազ իսթէտիլիտէ...»

«Մր. Մէլօ, մէրգուճէ պէնի օլ կիւն չա- ղըրմատը: Պէն մէսէլէնին թա իլքինտէն պէրու թամմ պիր ալ տըր, իչին իչինտէ պուլուճնուշ ըմ վէ էյէր հալ ու քէֆիլէթի թէքմիլ անլամազ իսթէրսէն օ վազըթտան պէրու Միւ Լօթըն իլէ խապէրլէշմէտիլիմ կիւն օլմամըշ տըր:»

«Հա՞նկը մէսէլէ, Բէյմըն Հէմիլթընըն ղալպ օլմասընա պիր ալ օլմամըշ տըր:»

«Փէնիկթըն Լօթընըն վէֆաթընը տէմէք իսթէյօրու: Միւթէվէֆֆանրն սախթէքեարըլք իլէ իլան էտիլէն միւֆիլիսլիք խապէրի մէսէլէսի նի անլաթմազ իսթէյօրու: Պու գըզը էգիւլ փէ- տէրինին փաք իսմինի լէքէլէմէք իչիւն ազտ է- տիլմիշ օլան էլպիլիլիք մէսէլէսիլի տէյօրու: Մր. Մէլօ, պիւղ չիմտի իսղամպիլ օյնամազտա իւղ, իսղամպիլլէրիմ Հէփ աշըզ, Հէմ օյուլըն պէն ութաճաղըմ տա չիւպէն օլմասըն:»

«Սէն ափըզ սափըզ սէօյլէյօրու: Պու էլ- պիրլիք խիյանէթի տէտիլին շէյ տըրըլթըտան իպարէթ տիր:»

«Մր. Մէլօ, թամմ սէնին տուրտուղըն եէր տէ տուրուպ, Մր. Բազըմօր տա տիւն պանտ պուտալա տէտի: Եինէ տէ էվինէ կիտիւլ գա- զալէն քէնտի քէնտինի վուրտը: Միւ Լօթընըն տիւշմէնլէրինին պիր կիւվէնճլէրի վար իտի ի- սէ, օ տա մէրգուճէյի փէտէրինին իֆլասիլէ- թի հազընտա թէֆթիշիւղ, թէհարրիսիւղ ինամ տըրմազ իտի: Վէ լաքին անլէր եամազլարը օլան փէտինկթընըն քէնտիլէրի էլէ վէրմէսի գապիլ իտիլինի, Մէք էլէրնի քէնտի ճանընը գուրթար- մազ իչինէ հազիգաթը ֆաշ էտէճէյինի, ճիմի Պուլուէլին սախթէքարըլքլարընըն մէյտանա չըգաճաղըն վէ կէչէն սէնէլէրին էմլաք ֆէրա- ղաթը գուլուտաթընտան պիր չօզ «ըրրլարըն քէշֆ օլուճնապիլէճէյինի հիսապա ալմատըլար: Մր. Մէլօ, էվրազ քեաթիպին օլան գըզա էն ղիլատէ կէրէքսիւղ պիր պէհանէ իլէ եօլ վէրտին ամմա իշ իշտէն կէշտիքտէն սօնկրա: Բազըմօ- ընը քեաթիպի վէ Գարլիսին թէլէֆօնճըլը վէ սէնին էվրազ քեաթիպին (քի Հէփ Միւ Լօթընըն գըլըպընտան կէլէն գըզլար իտի) ազլ օլընտըլար ամմա նէ՞տէն սօնկրա: Սանա էվվէլճէ տէտիլիմ կիպի պէն գարտլարընը մասամըն իւզէրինէ ա- չըզ գօյօրու: Սէն տէ սէնինքիլէրի գօ՞րմսըն:»

Մէլօ փիւր ղազապ Անիթալա տէօնիւպ, «Սէվկիլիլ գըզըմ» տէտի, «պէն պու ատէ- մին սէօզլէրինին պիրինի պիլէ անլամայօրու: Եա տէլի տիր, եա տա Հէմիլթընը պուլտուլը իչիւն ազլընը չըլտըմըշ օլուպ, պիր թազըմ եա լանլար եուվարլամազտա տըր: Պէն օնուճ ազլը- նը պաշընա կէթիւմէնին եօլլարընը պիլիլիլիմ: Պէօյլէսի պիր ատէմի ազատ պրազմազ նամու- լը քիմսէլէրէ մուղիւր պիր շէյ տիր: Բիճա է- տէրիմ, անը պաշընտան տէֆ էթ վէ սէօզլէրի- նէ գուլազ վէրմէ: Սէն պէօն չօճուղըն պիրի սին, Հէր տուրտուղընա ինանըրսըն: Օ սէնի քէն տի մազսէտինէ ալէթ էտինմիշ տիր: Պիլմէմ նա- սըլ օլաը տա սէնի ճըրնաղընա կէչիւրտի:»

«Մր. Մէլօ, պէն սէնին զանն էթտիլին կի- պի պէօն տէյիլ իմ» տէտի Անիթա կէօզլէրին- տէն աթէշ գըզըլճըմլարը սըչրատաարազ: «Փէ- տէրիմ միւֆիլիս չըգարազ վէֆաթ էթտիլի շա- յիասընա պէն ապա ինանմամըշ իտիլիմտէն, ա- նըն եալան օլուղընըն մէյտանէ չըգարմազ իչիւն թա իլքինտէն պէրու լազըմ կէլէն թէտապիլի իթթիլազ էթմիշիմ: Տր. Ֆրէնքլին սէնին թա- րաֆընտան փէտէրիմին իֆլասիլէթ խապէրլիլի կէթիւրտիլիտէ, մէրգուճ քիմսէ սէնին էլին-

տէ պիր ալէթ իտի, վէ լաքին պէն հիշ պիր քիմ-
սէնին էլինտէ ալէթ օլմամըչըմ: Մը. Պէյնի
սուստըրմաղա չալըչմաղըլըն պիհուտէ տիր:
Պիր չօգ խապիսլէր Մը. Պէյնին աղղընը գա-
փամաղա չալըչմըչլար ամմա հալա հիշ պիր քիմ
սէ մուվաֆֆազ օլմամմըչ տըր: Սէն վէ օլ պիր
փքի քէնտի կէլէն վէսիլէրիմ, պէնիմ կէօղիւմիւ
քիւլլէչիպ փէտէրիմին սէրվէթիւնին պէրհալա
օլմուչ իտիյինէ տալիւր պէնի իգնա էտէմէզսի-
նիլ: Օրասընը կէ պիլմիւ օլասըն:»

«Հա, հա, ուզուն էտէյօրսուն» Հէօյթիւր-
տիւ Մէլօ: «Սէն սէօղիւնիւ պիլմէյօրսուն, քէլէ
գըլ: Պու ատէմին եալանլարը սաննա էօլլէսի պիր
տէրին թէսիր իշլէթմիւ տիր քի, սէն սէնին պի-
րիմիք տօսթլարընա, փէտէրիմին սատըղ ըէ-
ֆիզլէրինէ վէ էն խալիս մուհապպէթ վէ միւ-
րուվլէթ ըուհընտան թէչլիլ օլունարազ սա-
նա մուհաֆըզ վէ վէլի ի նիմէթ հալինտէ խըտ-
մէթ էտէնլէրէ նանքէօր հարաքէթ էտէյօրսուն:
Անիթա, պու սէօղլէրինէ ինանաճաղըմ կէլմէ-
յօր: Ձէվալլը տօսթուն Րազըմօրըն վէֆաթըն-
տան սօնկրա սէնին պու նանքէօրիւլլէլն հիսսի-
յաթըմը զիյատէսիյէ եարալամըչ տըր: Արթըզ
կիտէյօրում: Անճազ քի սէնի թէքրար կէօրտիւ-
յիւմտէ ումարըմ քի պու էթտիյինէ փէչիման օլ-
մուչ օլաճազսըն:»

Սաֆիյէ մէմուրընըն սանէմ կիպի տուրան
հիյէթինէ տէօնէրէք, «Սանա տէյօրում,» տէ-
տի Մէլօ, «պու մէմլէքէթտէ պէնիմ կիպի էն
պէօյիւք նուֆուզա մալիք պիր զաթըն իշինէ
դարըչմազ նէ իտիլինի սանա կէօսթէրիւրիմ:»

«Պու մէմլէքէթտէ եա պաշգա Հէր հանկը
պիր տիյարտա էն պէօյիւք գուվլէթ եա նու-
ֆուզ առալէք տիր, սէն տէչիլ սին: Սէն վէ
ըէֆիզլէրին հարամիլիյին վէ սօյուհընըլըն սօն
հուտուտընա կիթմիւ օլտուղընըլտան, փէնինկ
թըն Լօթընըն վարիյիլիին էլինիլէ կէչիրմէչէ
օլան էլ պիրլիյինիլ պիր հօլիւմ չապասընտան
իպարէթ իտի: Վէ լաքին չապալամանըզըն ֆա-
իտէսի հօղ: Նօլընըլըն էօնիւնտէ տէմիր չէնպէր
չէքիլմիւ տիր:»

«Միւ Լօթըն, պու էվաէ տուրուպ պէօյլէ-
սի հազարէթամիլ սէօղլէրի արթըզ տուլմազ
իսթէմէմ: Վէ սանա սատազա հալինտէ իշինտէ
եալամաղըլընա միւսաատէ էտիլմիւ օլան պու
էվէ պիր տաՀա ալազ պասմալամաղըմ, վէ պա-
նա էտիլէն իշպու հազարէթ իշիւն պէնտէն
ալֆըլը տիլէմէտիքէ վէ աղընը պաշընը ալ-

մատըզճա պիր տաՀա եիւզիւնիւ կէօրմէք իս-
թէմէմ:»

Մէլօ սօգաղա չըզմազ իւղրէ իքէն Անիթա
Հէնրի Պէյնէ տէօնիւպ,

«Նէ՞ եափաճազ գանն էտէրսին, տէտի,
«Մը. Մէլօ աղիմ պիր գուվլէթէ մալիք պիր ա-
տէմ տիր: Շիմտի նէ՞րէչէ կիտէմէք:»

«Տօս տօղրու գատէՀտաչը Գարլիսին եա-
նընա սիւնիւպ իփ գըրըլմըչ, սէնաաթ տիւքէն-
միւ իտիյինի պիլտիրէմէք: Պէնիմ ատէմլէրիմ
անըն գուլրուղընը պրազմալամաղլար վէ Հէր
հալու քէչֆիյէթի պանա պիլտիրէմէքլէր: Գիմ-
սէչի իշէրի ալմա: էվտէն տիշարը չըզմա, պէն
իւրտմէթմիւ տէրիմ քի քիմ կէլիտէ կէլսին ի-
չէրի ալմասըն: Պէն չիմտի օֆիսիմէ կիտէյօ-
րում: էյէր եանըլմալօր իսէմ չօգ կէչմէզաէն
գատիմ տօսթըմըլ թիմըթհի Գարլիս պէնիմլէ
կէօրիւմէք իշիւն օֆիսիմէ կէլմէք տիր:»

Պէյնին թամմ տէտիյի կիպի տէ օլտու:
Պիր սաաթ զարֆընտա Պէյն օֆիսինտէ օթուր-
մուչ պիր թազըմ թաՀըրիւրթը կէօզաէն կէչիրիւր
իքէն տիշարըտա խար, կիւր, սէս, չամաթա,
փաթըրթը, քիւթիւրթիւ պիր ալթ իւսթիւլէք ի-
չիթտի, վէ պիր տազիլէ սօնկրա եիւզիւ մօս
մօր, կէօղլէրի իսէ գան չանաղը քէսիլմիւ Գար-
լիսի օֆիսինտէ կէօրտիւ: «Ա,» տէտի, «սէն
պուրատա իմիչսին: Օ մուվիլիլէրին պէնի խամ
լատամաղլար: Րազըմօրըն ախրէթէ հօլմու օլ-
մասընա սէպէպ օլտըն, օլ պուլնամըչ դօճա Մէ-
լօյա կէօղ տաղը վէրտին, ամմա պէն պաշգա իմ,
պանա տօգանամազսըն: Իշթէ կէլտիմ եանընա:»

«Փէք ալա Գարլիս, իշթէ պէնի կէօրտիւն:
Գէրէմ էտիպ տէչէմէյինի տէ, սէօղիւնիւ պի-
թիր չըգ տըչարը: Պու կիւն էն զիյատէ մէչըւլ
օլտուղըմ կիւնլէրտէն պիրի տիր: Թէլէֆ էտէ-
մէք վազթըմ հօղ:»

«Սանա տէչէմէչիմ շու տըր: Սըչան գափա-
նը նասըլ գափանըրսա սէն տէ պուլնտան պէօյլէ
աղղընը եուլմուպ, պու իշտէն էլինի չէքմէլիսին:

Պէյն օթուրտուղը մուհարրիք սանտալեա-
յը Գարլիսէ տօղրու չէվիլիւրպ, սաղ էլինի պիր-
տէն պիրէ հազըլտանէսինին ալթընա սիւրտիւ:
Նէ տէտիյիմի անլալօրսըն: Թէաճմիւպ, մէաճ-
միւպիւն սըրասը տէյիլ:»

«Իշպու միւլազաթըմըլըն տէվամ էտիլմէսի
նի իսթէմէզ իսէմ տէ, էլիմի հանկի իշտէն չէք-
մէլի իտիյիմի պանա պիլտիրմէնի թալէպ էտէ-

րիմ: Նէ իշխուն էլ չէքմէլի խախտի մի սօնկրատան
դօնուշուրուզ:»

Գարլիս օֆիսին դափուաւընը դափալըպ
թէհտիտ էտէրճէսինէ Պլէյնէ եազլաշըպ, «Մա-
տըմ, մուտըմ աշխալ կէմ, կիւմ էթմէնին ֆա-
խտէսի նէ՞ Փիքըրիմտէքինի պիւիւրսին: Սէն Լօ-
թըն մէսէլէսինէ դարըշըյօրսուն: Սէն աթամա-
յաճաղըն թաշը գալտըրմաղա չալըշըյօրսուն:
իմտի վազըթ էր իքէն իշտէն էլիւի չէք:»

«Լօթըն մէսէլէսի տէյէրէք նէ՞ տէմէք իսթէ
յօրսըն:»

«Լաֆը քիւֆիւ պրազ: Նէ տէմէք իսթէտի-
յիմի պիւիւրսին: Իշի սաղլամ գազըղընա պաղ-
լամազ իշխուն Փիքըրիմտէքինի էթմէք իսթէսէմ,
շիմտի պէն սանա նէ էտէճէլիմի պիւիւրիմ: Էօ-
լիւլէրտէն պիւր սըրը չըգմազ տէրլէր, ամմա
տիւն ազաճմքի էօլիւտէն գօրգարըմ սըրը չըգ-
մըշ տըր: Պէն սանա տօղրու նէճիպ տաւրան-
մազ իսթէրիմ: Սէնէլէրտէն պէրու սէն պանա
խասիմ պուլունտըն, վէ լաքին թէրպիյէլի պիւր
փիւրէնին պանա նէ տէրէճէ գիյանը տօգունմա-
յաճաղընը պիւտիյիմ կիպի, սէն տէ պանա պիւր
գիյան էտէմէլէճէլիւի պիւտիյիմտէն սանա տօ-
գունմատըմ: Սանա տօղրու պիւր առաւլէթ թաշը
մալօրում: Պլէյն, սէն նէ տէրսէն տէ, պէն սէն-
տէն Հազզ էտէրիմ:»

«Թէչէքքիւրլէ՛ր: Զօղլար սէնին տօսթլը-
ղընը գիյատէսիյլէ թազտիւր էտէրլէր: Վէ լաքին
պէն...»

«Պանա պազ, Պլէյն: Պէն սանա նամուսում
իւզէրինէ մէրտճէսինէ սէօյլէյօրում: Սէօղիւ-
միւզէ գուլազ վէրէն վա՞ր մը:»

«Գարլիս, նամուսում իւզէրիմէ եէմին էտէ-
րիմ քի եազընըմըգտա իքիմիգտէն պաշգա սէօզ-
լէրիմիգի իշիտէճէք ինսան գուլաղը եօզ տըր:
Վէ լաքին նէ՞ Փարզ էտէր: Սէն պուրայա կէլ-
տիյինտէ պանա թալիմաթ վէրմէյէ կէլիշ ի-
տիյինի պիւտիւրտիւն:»

Միւթէրքիմ ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

(Տէվլամ օլունմազ)

ԻիթԱՐ

«Ձէյթուն» պէնտի՝ պու տէֆա եէրին տար
լըղը սէպիւրնաէն, կէլէճէք նուսիւէյէ թէէլիւր
օլունտու:

«ԿիլիկիԱ»

ԱՄԵՐԻԿԱՆԱՅ ԹԵՐԹԵՐԷ ՔԱՂՈՒԱՆ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՈՒԻԼՍԸՆ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Նախագահ Ուիլսըն՝ Յուլիս չորսի Ան-
խութեան տօնին առթիւ՝ այս երկրի օտարա-
ազգարնակչութեան ներկայացուցիչներն շնոր-
հիւրած էր Մասուսէթ Վէրնոնի մէջ կատարու-
արտասովոր արարողութեանց:

Հայ Ազգային Միութեան Ատենապետ
Սիվազլը եւ իր տիկինը, երեսուն երեք ազգ-
թեանց ներկայացուցիչներու շարքին, կը
կայացնէին Ամերիկահայութիւնը:

Նախագահ Ուիլսընի ճառէն ետք բոլոր
գերու ներկայացուցիչներ Ուաշինկթընի գ-
րանին վրայ կը զետեղեն յատկապէս պատ-
րուած գեղեցիկ ծաղկեպսակներ: Հայ
կողմէ ալ Ազգային Միութեան Ատենապետ
զետեղէ փառաւոր ծաղկեպսակ մը որուն
պաւնին վրայ ոսկի տառերով գրուած էր
խօսքը. «Մարտիրոսացեալ Հայաստանէն մ-
կայիմ ազատութեան պաւտապնին եւ ազգ-
իրաւունքներուն պանծալի ախոյեանին»:

Վերագարձին՝ Պ. Սիվազլը, թէլի միւ-
նախագահին մօտենալով, իր հիացումը կը
նէ խօսած ճառին Համար, եւ զայն կը կոչ-
գերու իրաւանց նուիրումը նոր Մակնա Քա-
մը, եւ յոյս կը յայտնէ որ օր մը այդ ճառին
պաշտպանուած սկզբունքները իրագործ-
տեանելու՝ յօգուտ փոքր ազգութեանց:

Նախագահ Ուիլսըն, ի պատասխան,
րէ՝ «Արդարացի եմ ձեր ակնկալութիւննե-
ցիտոյ կը բացատրէ թէ ինչո՞ւ Ամերիկա
պատերազմ չէ Հռչակած Թուրքիոյ դէմ: Իր
սակցութիւնը յառաջ տանելով նախագահը
տաճ չեշտով եւ Հանդիսաւորապէս կը չար-
«Հայերը երբեք պէտք չէ վախճան», որով
անոնց դատը արդարութեան պահանջն
Համեմատ պիտի լուծուի այս պատերազմէն
եւ անոնց յոյսերը պիտի պսակուին, թէ
Հաստատորոշած է որեւէ խնդիր առանց
ման եւ կիսկատար չթողուլ Հաշուեյար-
թեան օրը:

(ՍԻՍՈՒԱՆ Թիւ)

ԿՈՎԿԱՍԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՅՈՒՍԱԼԻՑ

Ազգ. Պատուիրակութիւնը Յուլիս 22 թուա կիր Հետեւեալ Հեռագիրը ղրկած է Ամերիկայի Հայ Ազգային Միութեան:

Էնգէլիէն հետեւեալ հեռագիրը ստացած ենք:—

«Կովկասի կացութիւնը յուսալից է. Հայեր կը դիմադրեն Ակրոնի հետ Երեւանի, Աղեքսանդրապոլի եւ Hadjkalahի ռազմաֆակտոններուն վրայ: Զօր. Bicharakoff կը յառաջանայ՝ Hadjkalahի բանակներուն օգնելու եւ կը յուսայ գրաւել Էլիզապէթապոլը միացնելու համար եւրեք ռազմաֆակտոնները:»

Նախ, պէտք է դիտել որ Ազգ. Պատուիրակութեան Նախագահին էնգէլիէն ստացած Հեռագիրը, եթէ պարզ լուրեր ու գրուցներ պարունակէր եւ ոեւէ պատճառաւ կասկածելի ըլլար, Ն. Վսեմութիւնը չէր փութար զանոնք Հեռագրով Ամերիկա Հաղորդել: Էնգէլի՝ Կասպից ծովուն վրայ՝ Րէշտի մօտ, Պարսկական քաղաք մըն է եւ այժմ Անգլիական ազդեցութեան տակ կը գտնուի, որով Պօղոս Նուպար այս Հեռագիրը ստացած է ապահով ճամբով ու ազգրիւրէ, եւ այնքան վստահելի նկատած է որ աւելորդ չէ սեպած Ամերիկա Հեռագրել: Երկրորդ, Հեռագրին մէջ բուն կարեւոր եղածը, անոր մանրամասնութիւնները չեն՝ այլ այն Հաւաստիքը, թէ Կովկասէն հասած լուրեր յուսալից են եւ Հայեր կը դիմադրեն, այսինքն չեն Հաւանած գէնքը վար դնել եւ Հաշտութիւն կնքել Թուրքիոյ Հետ:

(ՏԱԻՐՈՍ Թիւ 31)

ԶԱՐԻ ԳԼԽԱՏՄԱՆ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ

Գլխատման օրուայ առաւօտուն, ժամը 5-ին, ենթասպայէ մը եւ վեց զինուորներէ բաղկացեալ պահակախումբը Նիքօլային ձայն տալով արթնցուց զայն: Ըսուեցաւ որ Հազնի ըզգեստները, վերջէն տարուեցաւ սենեակ մը՝ ուր Հաղորդուեցաւ Զարին թէ երկու ժամէն պիտի կատարուի գլխատումը: Նախկին կայսրը մեծ Հանդարտութեամբ ընդունեց վճռին յայտարարութիւնը եւ իր ննջասենեակը դառնալով ինկաւ աթոռի մը վրայ: Քանի մը վայրկեան յետոյ խնդրեց քահանայ մը՝ որուն Հետ թոյլատրուեցաւ մնալ առանձին: Յետոյ մի քանի նամակներ գրեց յաջորդաբար:

Երբ որ պաշտօնեան եկաւ գլխատման վայրը տանելու զայն, Նիքօլայ Զանաց ելնել աթոռէն բայց չի կրցաւ, այնպէս որ քահանան եւ զինուոր մը ստիպուեցան ոտքի կանգնեցնել զայն: Դատապարտեալը դժուարաւ վար իջաւ սանդուխներէն եւ վար ինկաւ անգամ մը:

Գլխատման վայրը Հասած ատեն, առանց ոեւէ օժանդակութեան ոտքի վրայ կանգնելու անկարող ըլլալուն պատճառով, ճուրի մը կըրթընցուցին զայն: Անիկա վեր առաւ իր ձեռքերը որպէս թէ խօսիլ ուզէր, բայց Հրացանները պայթեցան եւ անիկա գետին ինկաւ անկենդան:

(ԱԶԳ Թիւ 93)

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Ինկիլթէրրանը Պաշ Վէթիլի Լօյտ ձօրձ՝ Փարլամէնթին եազ թաթիլի միւնասիպէթիլէ Օգոստ. 7-ն ինկիլ Էնգէլի ի մէզքիւրէ Հուզուրընտա ուզուն պիւր նութգ իրատ էտէրէք, մուհարէպէնին տէօրթ սէնէլիք վուզուաթընը իճմալէն վասֆ վէ միւսթազպէլ փլանլարընը իրաէ էլլէտի:

Պաշ Վէթիլ Հազրէթլէրինին իտտիասընճա՝ սուլՀուն թէէմինի իչիւն մուհարէպէլ իլէրի վար տըրըլպ Ալմանիա գուվվէթի քեամիլէն քէսր էտիլմէլի, Միլլէթլէր իթթիհատը էյի, լաքին անըն արգասընտա գուվվէթ պուլունտըղընը Ալմանեա պիլմէլի: Միւնասիպ վազթընտա Հէփ պու նէթիճէլէր մէյտանա կէլէճէք իտիյինէ տա իր Լօյտ ձօրըն իմանը գաւի իտիյի սէօզլէրինտէն անլաշըլլօր:

Խաթիպ Հազրէթլէրինին իֆատէսինէ կէօրէ ինկիլթէրրա պու մուհարէպէլէ գօրգուսը տան նաշի կիրմէտի. անըն Հուզուզը վէ ումորընա տօղրուտան թէսալլութ միւմքին տէլիլ էտի: Ինկիլլիլէրին մուհարէպէլէ ճանտան աթըմալարընըն սէպէպի՝ գաւանին ի պէյն էլ միլլէլ Ալմանիա թարաֆընտան թէարրուզ օլունմասը, վէ Միլթթէֆիզլէր իւզէրինէ պիզայրի Հազգըն Հիւճմ էտիլմէսի իտի: Ինկիլթէրրա քէնտինտէն սօնկրա կէլէնփւշ տէվլէթլէրին էթթիլնիլ գատար ազիմ պիւր գուվվէ ի պահրիյէյէ մալիք օլտուգճա, մէմլէքէթիլին զապլթ ու իսթիլասընտան պիւր կէօնէ գօրգուսը օլամագ Պու կէչմիշ օլան տէօրթ սէնէ գարֆընտա Ինկիլթէրրանըն գուվվէ ի պահրիյէսի 2½ միլի-

օն թօնէլաթօտան 8 միլիօնա չըգմըշ, վէ պուն-
լար սայէսինտէ Ալմանիանըն 150 ասէտ սըպ-
մէրինլէրի զարդ վէ նապէտտի էտիմիշ տիր:
Գարատա օլան մուհարէպէլէր կէօզ էօնիւնտէ
իճրա էտիլիպ, եէվմիյէ Հարէքէթլէրի Հէր կիւն
սաաթը սաաթընա ըիփօրթ էտիլի իքէն տէր-
եատա՝ կէճէսի կիւնտիւղիւ, եազը գըշը օլմա-
յան պունճա միւտտէթտէն պէրու պիհու-
իւմանլար իւզէրինտէ սէսսիզ սէտասըզ իճրա
էտիլէն Հարէքէթլէրին սէմէրէսի զայէթ պէօ-
յիւք օլմուշ տըր:

Պաշ Վէքիլ Լօյտ ճօրճ՝ գարատա իճրա է-
տիլէն պէլի թէշէպպիւսաթ միւնսսիպէթիլէ
Ֆրանսըզ վէ Ամէրիգալը ասքէրլէրի ազիմ սի-
թալիլէ մէտՀ էթտիքճէ, Հազըրուն էլ չըրփ-
մալար իլէ քէնտի թաՀսինլէրինի պէյան էյլէ-
տիլէր: ՄուսիլէյՀին պէյանընճա Ամէրիգա սս
քէրլէրինի էվրօփայա նազլ էթմէքտէ Ինկիլ-
թէրրա գուվվէ ի պաՀրիյէսինին խըտմէթի փէք
պէօյիւք օլմուշ տըր: Տէրիա թէՀլիքէլէրինէ
րազմէն, սալթ պու Յունիս ալընտա Ինկիլիզ կէ-
միլէրինին դաթ էթտիքլէրի ճէմի մէսաֆէ 8
միլիոն միլ օլմուշ տըր:

Ինկիլթէրրանըն թէշէպպիւսաթ ը Հարպի-
յէսի սալթ պաՀրիյէ տաիրէսինէ միւնհասըր
օլմայըպ, գարատա տաիի փէք պէօյիւք իլլէր
կէօրմիւշ տիր: Մուհարէպէնին իլքինտէ փէք
ազ գարա ասքէրի մէվճուտ իքէն, էլեէվմ 6¼
միլիօնըզ պիր օրտու թէտարիքինէ մուվաֆ-
ֆազ օլմուշ, վէ պու ճէսիմ օրտունըն պէօյիւք
գըսմը՝ կէօնիւլիւ ասքէրլէրտէն միւթէշէքքիլ
տիր: Սալթ Հինտիսթան քէնտի թարաֆընտան
1¼ միլիօն ասէմ Ինկիլիզ օրտունընա կէօնտէր-
միշ տիր:

Բուսիատա իլլէրին պօզուլուպ Պրէսթ-Լի-
թովսք մուհաՀէտէսիլէ Ալմանըն էլինէ կէճիշ օ-
լան Ֆուրսաթ սայէսինտէ գարպի Հուտուտա
պէօյիւք վէ թազէ պիր գուվվէթ նազլ օլունմուշ
իքէն, Միւթթէֆիլէրի նի՞ճէ քէնտի մէվգիլէ-
րինտէ գաիմ տուրտուզլարըն, վէ Ամէրիգա
օրտունը կէլիպ եէթիշմէգտէն Ինկիլիզէպ, իլէ
Ֆրանսըզլարըն խաթթլարընը պիրպիրինտէն ա-
լըմազ իւզրէ Ալմանըն նի՞ճէ Հապալատըզընը,
լաքին նաիլ ի մէրամ օլամասըգտան զայրի պու
կիւն Միւթթէֆիլէրի էօնիւնտէն գաշմպտա
պուլտտոր: Դըր Պաշ Վէքիլ Հազրէթլէրի փէք
պէլազէթլի ուսուլպ իլէ վառֆ ու պէյան էյլէ-
տի:

Պու ճիւմլէ իլէ, Ալմանըն գուվվէթի քեա-
միլէն զաիլ օլմուշ տէնիլմէզ, Հալա անըն կէ-
րիտէ սազլը գուվվէթի վար, վազըա էվվէլքի
գատար տէյիլ իսէ տէ, Հալա օ պէլի մէնպա-
լարա մալիք տիր: ՄիւհաՀատէսի տաՀա խի-
թամ պուլմամըշ իսէ տէ, Մարն Ֆուրսաթը կի-
պի պիր Ֆուրսաթ թէքրարէն էլէ կէշիւրէճէյի
իՀթիմալ տէյիլ տիր: Ամէրիգանըն Ֆրանսատա
ճէսիմ, միւթթէալլէմ վէ ճէսուր պիր օրտունը
վար, վէ տաՀա ասքէրլէրինին կէրիսի կէլիյօր:

Ալմանըն ՄիւթթէՀիտլէրինտէն պազըլարը
Հալա քէնտինէ տէսթէք օլմատան իսէ, պի-
րէր եիւք օլմազա պաշլամըշ տըրլար: Սէնէնին
իպթիտասընտա քէնտիլէրէ օլան պէօյիւք վատ-
լար եէրինէ պու կիւն էլլէրինէ նէ՛ կէճիշ իտի-
յինի պիլիլիզ: Անտէ փէք պէօյիւք իշ կէօր-
յինի պիլիլիզ: Անտէ փէք պէօյիլէրի Բուսիա պու կիւն
միւշ տիրլէր գանն էթտիքլէրի Բուսիա պու կիւն
տիլիլիլթմա գարմազարըշ պիր Հալէ տիւշմիւշ
տիլիլիլթմա գարմազարըշ պիր Հալէ տիւշմիւշ
օլարազ ալազլարընա տօլաշմազտա տըր: Բու-
սիա էՀալիսի Ալմանլարըն զասպ ու զարէթ մազ
սէտլէրինի կէօրէրէք Միւթթէֆիլէրին մուա-
վէնէթինէ միւրաճաաթ էտէյօր:

Չէիօ-Սլօվաքլար՝ Պաշ Վէքիլ Լօյտ ճօր-
ճըն տէտիլինէ կէօրէ՛ չիմտի Հալ ը իլթիշաշ-
տան կէշիպ մէյտան ը Հարպա եէթիշմէյէ վէ
Միւթթէֆիլէրի իլէ պիրլիքտէ Ալմանիայա գար
շը ճէնք էթմէյէ Հալըշլօրլար: Միւթթէֆիլ-
լէրին մազսէտի՝ Բուսիանըն տաիլիլ իլլէրինէ
գարըշարազ, սիզ իլլա շու տիւրլիւ պիր Հիւ-
քիւնէթ ուսուլը ինթիլապ էթմէլիսինիզ տէմէք
տէյիլ, իլլա օրատաքի գարըշլըզլարտան
Միւթթէֆիլէրի իսապէթ էտէճէք զիյանլա-
րըն էօնիւնիւ ալմազ տըր:

Չէիօ Սլօվաքլար Միւթթիատան կէշիպ
դարպա կէլմէք վէ պիլիլմէլ իթթիֆազէն մուհա
րէպէյէ իշթիլաք էթմէք իւզրէ պիզտէն թալէպ
էյլէտիլէր թի Վլատիվօսթօքս վէ շէմալա կէ-
միլէր կէօնտէրլիլմ: Կէմիլէր պիլիլմ ասքէրի վէ
թիւհճարի ումուրմըզ իշիւն փէք իլթիլալը ի-
քէն, եինէ պազըլարընը Միպիլիա սուլարընա
կէօնտէրաիք: Պօլշէվիլէր պունա բազի օլմա-
տըլար. պէՀանէ Հաէրէք թի Միպիլիա Պօլշ-
վիլմէ Հէմէֆիլար տըր: Էյլէր Հէմ էֆիլար ի-
սէ նի՞ չիւն օրտու թէշէթիլ էտիպ Չէիօ Սլօվաք-
լարը թէշէթինէ Հալըշմալօրլար: Եօզ էյլէր Հէմ
էֆիլար տէյիլ իսէլէր, Պօլշէվիլէրին նէ՞ Հազ-
զը վար, իրատէթսիզ պիր էՀալիյէ քէնտի իլ-
թիլլէրինի ճէպրէն գապուլ էթտիլմէյէ...